

Αιωνία η μνήμη σου, ήρωα της αγχόνης Ανδρέα Παναγίδα (MSc Ζήνα Λυσάνδρου-Παναγίδα, Φιλολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)

«Οι ήρωες μένουν πάντα νέοι», μας έλεγαν οι δικοί μας καθηγητές, κι εγώ με τη σειρά μου το επαναλάμβανα στους δικούς μου μαθητές.

Συνειδητοποίησα, όμως, το βαθύτερο νόημα της φράσης αυτής, όταν, μιλώντας για τον πατέρα του συζύγου μου, αναφερόμουν σ' ένα νέο παλληκάρι, είκοσι δύο μόλις χρονών, που μας κοιτούσε όλο καλοσύνη κι αθωότητα με τα έκθαμβα μάτια του από τη φωτογραφία που δεσπόζει στα σπίτια και των τριών παιδιών του.

«Πώς να σε πω, πατέρα,

ήρωα Ανδρέα Παναγίδη,

που είσαι μόνο 22 χρονών παιδί;»

Κι όμως, μέσα στη φυλακή, σ' εκείνη την περιρρέουσα ατμόσφαιρα των ελεύθερων πολιορκημένων, ωρίμασες τόσο πρόωρα, συμπύκνωσες τον χρόνο, μάζεψες τη σοφία του και μας κατέλιπες, πολύτιμη κι ανεκτίμητη κληρονομιά, πλούτο αμύθητο, τις επιστολές σου, διαποτισμένες από εθνική περηφάνια και μεγαλείο ψυχής. Οι επιστολές σου, ήρωα Ανδρέα Παναγίδη, μαρτυρούν ότι την καρδιά σου πυρπολούσε η γλυκιά μορφή του Ναζωραίου, κι αυτή η πίστη σε όπλισε, όπως κι όλους τους ήρωές μας, με μεγατόνους θάρρους, λεβεντιάς, αυταπάρνησης και μεγαλοψυχίας.

Όποιος δεν ξέρει τη δύναμη της πίστης, πολύ φυσικά θα απορεί: μα πώς είναι δυνατόν, ένας νέος με γραμματικές γνώσεις μόνο του δημοτικού να μας αφήσει τέτοια μνημεία εθνικής έξαρσης, ψυχικής μεταρσίωσης, βαθιάς πίστης στον Θεό;

Σε σκέφτομαι, συνέχεια, ήρωα Ανδρέα Παναγίδη! Τη συντριβή της ψυχής σου, τον αφόρητο πόνο σου, την οδύνη. ανθρώπινα πρέπει να λιποψύχισες. (Δεν πιστεύω στα ρητορικά φληναφήματα, τα εξωπραγματικά, ότι τάχα οι ήρωες δεν λυγίζουν, δεν πονούν,. Ίσα-ίσα το μέγεθος της θυσίας τους μεγαλώνει, όσο πιο οδυνηρή είναι η διαπάλη μέσα στην ψυχή τους!).

Στην πορεία σου προς την ηθική ελευθερία εμπόδιο ανυπέρβλητο υπήρξε η ανθρώπινη αδυναμία σου, η αγάπη προς τους δικούς σου, η αγάπη προς τη ζωή που δεν πρόφτασες να γευτείς το γλυκό πιτό της.

Οπωσδήποτε το δίλημμα ορθώθηκε μπροστά σου, η ανθρώπινη ψυχή σου μετεωρίστηκε για πολύ ανάμεσα στην αγάπη των δικών σου και στο χρέος προς την πατρίδα. Αυτή η αγάπη ήταν ένας ακόμη πειρασμός που έπρεπε να νικήσεις.

Είχες μια νέα και όμορφη γυναίκα, τη Γιαννούλα σου, που' χε μύριες χάρες. μα είχες, πρώτ' απ' όλα, τα παιδιά σου, τα τρία μικρά σου αγγελούδια, τα οποία δεν χάρηκες και δεν σε χάρηκαν, στα οποία ο θάνατος δεν θα σε άφηνε να πραγματώσεις την ουσιαστική σου υπόσταση, την πατρική! Ο Αριστείδης, η Δέσποινα και η Αυγή θα μεγάλωναν χωρίς το χάδι του πατέρα τους, χωρίς την ασφάλεια της αγκαλιάς του, χωρίς τη γλύκα της θωριάς του.

Δεν θα ξανάμπαινε πια ο πατέρας τους στο σπίτι, όλος χαρά και ζωντάνια, και δεν θα έριχνε ολόγυρα στον «ηλιακό» τις σοκολάτες, όπως θυμάται ο Αριστείδης, για να απολαύσει τα παιδιά του που ορμούσαν ποιο να πάρει τις πιο πολλές.

Θυμάσαι, ήρωα Αντρέα Παναγίδη, μια φωτογραφία σου, μ' όλη την ανεμελιά των νιάτων σου, που κρατάς με καμάρι στην αγκαλιά σου τον γιο σου, τον Αριστείδη σου, βρέφος;

Τέτοιες στιγμές τρυφερότητας, χαράς κι αγάπης θα συντρόφευαν τις ώρες της αγωνίας σου, στο κελλί σου. Τέτοιες στιγμές θα' ζησες σίγουρα, ήρωα Αντρέα Παναγίδη, γιατί ήσουν ένας κοινός θνητός, μέσα στα ανθρώπινα μέτρα. Τέτοιες στιγμές «έτρεμε η ψυχή σου» και σίγουρα «θα ξαστοχούσε γλυκά τον εαυτό της».

Η ζωή με τις χαρές και τα πλούτη της πάσχιζε να σε σαγηνεύσει. Τρεις βαλίτσες με χρήματα, μια για κάθε παιδί σου, σου πρότειναν οι εχθροί, πιστεύοντας πως θα σε κάμψουν, πως θα καταβάλουν την ψυχή σου.

Μα αντιστάθηκες. Η αντίσταση είναι δύναμη πνευματική, πηγάζει από μέσα μας. Θωράκισες το είναι σου με πανίσχυρα αντισώματα λεβεντιάς κι αντρειοσύνης. Ο λόγος του Θεού θέριεψε την ψυχή σου και της ενστάλαξε αποθέματα λεβεντιάς.

Οπλισμένος με μια στέρεη ιδεολογική φαρέτρα, ξεπέρασες τα ανθρώπινα μέτρα, ξεπέρασες τα όριά σου κι ανέβηκες όλες τις βαθμίδες της μεγαλοσύνης. Η ρωμαλέα ψυχή σου προσέγγισε τον ιδεατό χώρο της ηθικής ελευθερίας, κάνοντας τα παιδιά σου, που ήταν το μεγαλύτερο εμπόδιο για τη θυσία σου, να είναι τόσο περήφανα για σένα και το όνομα που τους άφησες!

Αιωνία η μνήμη σου,

ήρωα της αγχόνης Ανδρέα Παναγίδη,

που είσαι μόνο 22 χρονών παιδί,

και πώς να σε πω, πατέρα;